

A9

Canción: Iragarri oy ez naguiçun...

A3, A5 eta A8 poemen ahapaldi-egitura berekoa da. Baina, poema honetan, maite-solasa da elementu garrantzitsuena, neskaren eta “jentil honbrea”ren arteko elkarrizketa, hain zuzen, “*bildur nax*” / “[*ni bildurrago nax*” jokoan oinarrituta. Kasu honetan, elkarrizketan txertaturik dago errepika, beti gizonaren ahotan. Neska da gizonarekin harremana izan nahi duena (tentuz hasi arren, nabarmen), baina gizonaren ustez andrazkoak ez dira aski zuhurrak eta, ondorioz, ez du ezer nahi neskarekin. Errepika solasaren barruan sartzen duten poemak ezagunak dira gaztelaniazko eta galegozko herri-poesian (*parrafeo* esaten zaie Galizian); Carlos Eustoliak aztertu ditu horietako batzuk, “El diálogo amoroso en la antigua lírica popula hispánica” artikuluan (Eustolia 2007).

<1175r>

Canción

—Iragarri¹ oy² ez naguiçun,
jentil honbrea, bildur nax.

—Neurc³ ecusiric nola çarean,
nesquea, bildurrago nax.

—Nola andraen bildur çara, 5
aec baga onic ez badoçu?

—Aen obraen oyta bildur nax;
çure⁴ bere bay, badaguiçu.

—Ez dot eguingo gauça gaxtoric,
oy ez dasaçun⁵ “bildur nax”. 10

—Neurc ecusiric nola çarean,
nesquea, bildurrago nax.

¹ *Iragarri*: ‘salatu’ adiera bide du.

² *oy*: Eskuizkribuko poemetan maiz erabiltzen dira *oy* eta *oyta* betegarriak (bakanka *oy eta*), bertso-lerroen neurri egokia lortze aldera.

³ *Neurc*: ‘neuk’, izenordainaren forma zaharrean.

⁴ *çure*: ‘zure obren bildur’ alegia.

⁵ *ez dasaçun*: ‘esan ez dezazun’; *esan* aditzaren subjuntibo trinkoa.

—Cerren⁶ dioçu secretoric
oy andraetan ez dala?
—Cerren causea beguiraçaca⁷ 15
ifinten dave obratan.⁸
—Faltaduco jaçulaco
cençuna⁹ goganbear nax.¹⁰
—Neur[c]¹¹ ecusiric nola çarean,
nesquea, bildurrago nax. 20

—Andraetan discrecioric
ez dala uste al doçu?
—Bay, baya daven cençucho ori
gaxqui daroae guiadu.¹²
—Oyta bildurrac icara nabil, 25
ez daquit neurau nor naxan.
—Neurc icusiric nola çarean,
nesquea, bildurrago nax.

Fin

⁶ *Cerren*: ‘zergatik’; galdetzaila da hemen. Behin baino gehiagotan aurkitu dugu testuan: A3: 24, A9: 13, A25: 30 eta B3: 15.

⁷ *beguiraçaca*: ‘begiratzeko, begiratu gabe’.

⁸ *ifinten dave obratan*: ‘horrexetan hasten dira’; cf. *DAut*, s.v. *obra*: “Poner por *obra*. Phrase que significa passar a executar alguna cosa y dar principio a ella”.

⁹ *Faltaduco jaçulaco / cençuna*: ‘Zentzuna faltatuko jatzulako’, hitz-ordena ezohikoa.

¹⁰ *goganbear nax*: ‘beldur naiz, kezkatu nago’; cf. *OEH*, s.v. *goganbear*: “**I**. Sospecha, recelo, inquietud. “Inquiétude intérieure, soupçon” Dv. ● *Tr.* Al Norte hay ejemplos de Dechepare, Etcheberri de Ziburu, Haramburu, Axular y Oihenart; al Sur, aunque lo emplean Mendiburu y Ubillos, no vuelve a aparecer hasta el s. XX. ★ [...] *Handik zerbait kalte ethor zekion gogan beharrez eta beldurrez*. Ax 27 (V 15). [...] *Zenbait herritarren kezka eta goganbeharrak arindu nahi nituzke orain*. MIH 367”.

¹¹ *Neur[c]*: Ergatibo-faltari dagokionez, cf. *inor[c]* (AL: 1145r, A28: 147), *ni[c]* (A7: 38, A17: 107, B3: 34), *neur[c]* (A9: 19), eta *ar[c]* Sasiolakoarenean (B30: 22).

¹² *daroae guiadu*: ‘daroe gidatu, gidatu ohi dute’; “partizipioa + *joan / eroan*” perifrasi testu zaharretan usu agertzen zaigu ohitura adierazteko. Lazarragak ere behin baino gehiagotan erabiltzen du; cf., besteak beste, *gaxqui daroae guiadu* (A9: 24), *Ene capaac egon doaz / ayn ondo toleztaduric* (A23: 53-54), *baneroean / dama eder bat servidu* (B12: 1-2) eta *ascotan sarri nic neroean / requeridu ta seguidu* (B12: 7-8).

OHAR PALEOGRAFIKOAK:

izenb. 1174 orria falta da. Bigarren zenbakuntza batean 37tik (=1173) 39ra (=1175) pasatzen da (nahiz goian ezkerrean 38 ere agertu), baina hirugarren zenbakuntza bat jarraia da, 22 (=1173) eta 23 (=1175), berriagoa den seinale. **4** bildurrago] esk. *bildurago*; cf. *bildurric* (1153r), *bildurrac* (poema honetan berean, A9: 25), etab. **12** bildurrago] esk. *bildurago*. **17** jaçulaco] ondoren *çençuna* tatxaturik. **18** nax] azken *a*-ren azpian letra bat, antza. **19** neurc] esk. *neur*. **20** bildurrago] esk. *bildurago*. **28** bildurrago] esk. *bildurago*.

Nola aipatu testu hau:

Lazarraga, Juan Perez, 2012 [c. 1602], “A9 – *Cançión*: Iragarri oy ez naguiçun...” [PDF], in G. Bilbao et al. (arg.), *Lazarraga eskuizkribua: edizioa eta azterketa (2.0)*, Vitoria-Gasteiz: UPV/EHU. Interneten eskuragarri: <<http://www.lazarraga.com>> [Kontsulta: uuuu/hh/ee].



Lan hau [Creative Commons-en baimen baten mende](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) dago